

Změnový list

dokumentu: Školní vzdělávací program ZŠ speciální Duhová pastelka

Změna, aktualizace:	č. 1
Č.j.:	Č.j.: zmskm/1481/2018, 1482/2018
Platnost změny od:	1.9.2021
Části dokumentu, kterých se změna týká:	2.1 Charakteristika školy jako celku 2.2 Distanční výuka 3.5. 3 Doplňkové terapie speciálně pedagogické podpory 7.5.1 Logopedická podpora 7.5.5 Doplňkové terapie speciálně pedagogické podpory 11.3 Hodnocení žáků při distanční výuce
Příčiny změn:	Aktualizace částí dokumentu

2.1 Charakteristika školy jako celku

vloženo: strana 7

Je školou samostatně zřízenou pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, s potřebou podpůrných opatření - především pro žáky s mentálním postižením, včetně souběžného postižení více vadami nebo autismu.

Odstaněno:

S vícenásobným zdravotním postižením a poruchami autistického spektra

Ve škole se nachází 11 tříd.

vloženo: strana 7

Ve škole se nachází 12 tříd.

Od roku 2001 škola vykonává svoji činnost na ulici F. Vančury 3695 v Kroměříži. Pro výchovnou a vzdělávací činnost využívá škola pouze budovu části A a některé prostory části B. Ve školním roce 2020/2021 proběhla rekonstrukce školní budovy, části B a C budovy školy.

Škola plně využívá jednopatrovou budovu. Dispoziční řešení části budovy A přízemí i prvního patra je architektonicky stejné. Nachází se v něm sociální zařízení pro děti, žáky a zaměstnance, šatna a kuchyňka pro zaměstnance. V patře je 5 tříd základní školy a základní školy speciální, ředitelna školy, pracovna ekonomky a administrativní pracovnice. V přízemí se nachází 5 tříd-základní školy speciální.

Pracovny pro individuální speciálně pedagogickou podporu – tyflopédickou, logopedickou, surdopedickou – jsou součástí tříd.

V rekonstruované části B se nachází cvičebna pro zdravotní a rehabilitační tělesnou výchovu, tělocvična, 2 třídy, z nichž jedna je určena pro předškolní vzdělávání a druhá pro základní školu speciální, včetně WC. K dispozici je dílna pro rukodělnou činnost a prostor pro muzikoterapii. V části C se nachází pracovny SPC, cvičná kuchyňka, výdejna se školní jídelnou a zázemí pro provozní zaměstnance včetně prádelny a sušárny. V prostoru pod úrovní těchto místností je kotelna školy a zázemí pro správce budovy.

Odstaněno:

Jednopatrová budova, která prošla celkovou rekonstrukcí, je spojena prosklenou chodbou s dvěma dalšími nízkopodlažními objekty, které na rekonstrukci teprve čekají.

Škola plně využívá jednopatrovou budovu. Dispoziční řešení přízemí i prvního patra je architektonicky stejné. Nachází se v něm 5 tříd, sociální zařízení pro děti, žáky a zaměstnance, šatna zaměstnanců, kuchyňka, ředitelna a pracovna ekonomky.

Středem bezbariérového objektu vede výtahová šachta pro osoby s omezenou možností pohybu. Třídy v přízemí jsou určeny pro mateřskou školu a ZŠ speciální.

Žáci základní školy a žáci vyšších ročníků ZŠ speciální mají třídy umístěny v prvním poschodí. Malé pracovny pro individuální speciálně pedagogickou podporu – tyfopedickou, logopedickou a pro práci s žáky s PAS – jsou součástí 4 tříd.

V prvním navazujícím nízkopodlažním objektu je umístěna školní jídelna-výdejna stravy, cvičebna pro zdravotní a rehabilitační tělesnou výchovu, druhá logopedická pracovna a třída základní školy speciální.

Druhý navazující objekt není využíván vzhledem k havarijnemu stavu. O dokončení rekonstrukce celého areálu škola zřizovatele požádala již v roce 2003.

Kolem budovy školy je rozsáhlá zahrada, která je využívána pro výuku pracovních činností, pro relaxaci, sportovní i společenské aktivity.

Personální podmínky, strana 9

V jedné ze tříd vyučují dva učitelé, speciální pedagogové. V této třídě je 10-11 žáků.

ZŠ speciální není zapojena do žádného dlouhodobého projektu.

Vloženo strana 11

Dlouhodobé projekty

ZŠ speciální je zapojena do Projektu Šablony pro MŠ a ZŠ II, od 1.9.2021 do projektu Šablony pro MŠ a ZŠ III.

Škola je zapojena do projektu Adopce na dálku.

Spolupráce

Škola navázala spolupráci se žáky základní školy speciální Ostrava-Slezská Ostrava.

Vloženo, strana 12

Speciálně pedagogické centrum, které je součástí školy, od 1.9.2021 sídlí v budově školy C.

Kapitola 2.2 Distanční výuka- vložena, strana 12-14

2.2 Distanční výuka

Od 1.9.2020 platí novela Školského zákona 561/2004 Sb., novela č. 349/2020 Sb., která zavádí distanční výuku **jako povinnou formu vzdělávání.**

Novela ukládá:

- 1) **povinnost žáka** účastnit se distanční výuky jako součásti povinné školní docházky.
 - 2) **povinnost školy** ve vymezených mimořádných situacích (krizový zákon, MO MZ, KHS, Zákon o ochraně veřejného zdraví) zajistit vzdělávání distančním způsobem pro děti v předškolním vzdělávání, žáky a studenty (výjimka ZUŠ, Jazykových škol)
- Podmínkou distančního vzdělávání je osobní nepřítomnost (více než 50%) žáků z jedné třídy.

V případě, že se opatření nebo karanténa týká pouze omezeného počtu žáků, který nepřesáhne 50% účastníků třídy, škola nemá povinnost vzdělávat distančním způsobem. Je doporučeno, aby žáci měli přístup k výukovým materiálům.

O konkrétním způsobu organizace výuky (prezenční, distanční, smíšená) rozhoduje ředitel školy. Vztahuje se na různé krizové situace (v souladu s krizovým zákonem), které by mohly nastat. (živelné pohromy, masivní epidemiologické opatření v důsledku šíření infekční nákazy).

Škola musí přizpůsobit distanční vzdělávání potřebám každého žáka. Pokud žák nemá doma PC, škola má povinnost pro žáka zabezpečit. V případě distančního vzdělávání uplatňuje škola podle podmínek žáka a jeho možností (nepodnětné sociální prostředí, neznalost práce s PC) tyto formy: on-line výuku, off-line výuku, individuální prezenční konzultace.

Formy distančního vzdělávání

On line výuka:

Výuka na dálku formou internetu, podpora digitálními technologiemi

Jednotná synchronní výuka, komunikační platforma školy: Google meet

Off line výuka:

Vzdělávací materiály jsou zasílány žákům prostřednictvím žákovských Gmailových adres.

Jedná se o:

zadání praktických úkolů, domácích prací, přípravy pokrmu, kresby, krátké tělovýchovné aktivity, pracovních listů, interaktivních pracovních listů (výukové webové portály), videí na youtube.com či originálních výukových videí pedagoga.

Individuální prezenční konzultace

Pokud žák, a to i přesto poskytnutí PC techniky ze školy pro distanční vzdělávání, nemá pro online vzdělávání podmínky nebo je v sociální izolaci a je ohroženo jeho duševní zdraví, škola nabízí individuální prezenční konzultaci ve škole. Individuální prezenční konzultace probíhá 1 krát týdně, v časovém limitu 1-2 hodiny. Konzultace vede pedagog nebo asistent pedagoga, může probíhat i za přítomnosti rodiče (za dodržení hygienických opatření).

Pravidla distančního vzdělávání

1. **On-line vzdělávání** probíhá v celé škole jednotně přes žákovské účty, přes platformu Google MEET. Pedagogové využívají webové výukové portály a kanál youtube.
2. Žáci, kteří nemají doma podmínky pro online výuku (i přes zapůjčení notebooku ze školy) mají možnost účastnit se 1 krát týdně v rozsahu 1-2 hodiny individuální prezenční konzultace s pedagogem nebo s asistentem pedagoga.
3. Součástí pracovních materiálů je i hodnocení a sebehodnocení žáka (forma smajlíků, možnost klasifikace u žáků základního vzdělávání, práce s chybou, slovní hodnocení, zpětná slovní, písemná vazba od zákonných zástupců u žáků prvního stupně, ústní hodnocení učitele). Hodnocení během distanční výuky je součástí Pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků.
4. Vypracované pracovní materiály mají žáci povinnost zakládat do složek (portfolio žáka), po uplynutí krizové situace, návratu do prezenční formy vzdělávání, odevzdá žák složku pedagogovi, materiál slouží učiteli jako nástroj pro kontrolu na místě, co žák zvládl, jak to zvládl, kam se posunul.
5. Při distanční výuce v základní škole je nastavený krizový výukový režim třídy (nekoresponduje s rozvrhem hodin), nejvíce zastoupeny jsou hlavní předměty teoretického charakteru (český jazyk, matematika, vlastivěda, přírodopis, zeměpis, dějepis, pravouka, anglický jazyk), ale předmětem zadávání jsou i předměty praktického zaměření (výchovy). Každá třída má nastavený výukový režim v rozsahu 1 hodiny denně na 1. stupni základní školy, 2-3 hodiny denně na 2. stupni základní školy (z nichž jeden je předmět praktického zaměření). Třídní učitel odevzdá podklady pro vypracování krizového rozvrhu vedení školy.
6. Na výukových materiálech spolupracují společně třídní učitel a asistent pedagoga, popřípadě netřídní učitel, který vede ve třídách výuku při prezenčním režimu.
7. Odpovědnost za kvalitu výukových materiálů přebírá třídní učitel, třídní učitel ukládá všechny vytvořené a zadané výukové materiály do složky žáka v PC nebo na zaheslovaném flash disku.

3.5.3. Doplňkové terapie speciálně pedagogické podpory

Vloženo na straně 47

3.5.3.5. Perličková koupel

Jedná se o vodoléčebnou proceduru, kde se pomocí speciálního zařízení- roštu vytváří ve vodě perličky vzduchu s masážním efektem. K hlavním účinkům perličkové koupele patří relaxace, posílení obranyschopnosti organismu, zlepšení krevního oběhu, odstranění fyzického i psychického napětí.

Perličková koupel probíhá v dopoledních hodinách v prostorách školy podle stanoveného harmonogramu. Dle individuálních potřeb, se souhlasem zákonného zástupce a lékařským potvrzením, byli zařazeni žáci s tělesným a kombinovaným postižením.

Vloženo na straně 48,49

3.5.3.6. Bazální stimulace

Charakteristika bazální stimulace

Základní myšlenkou bazální stimulace je stimulovat dítě/žáka tak, aby vnímal/o vlastní tělo, okolní svět a následně pak navázal/o komunikaci. Cílem této terapie je zprostředkovat dětem vjemy z nejbližšího okolí.

Prvky bazální stimulace kombinujeme s celou řadou dalších podpůrných a stimulačních technik zaměřených na psychomotorický rozvoj dětí a žáků (prvky míčkování, canisterapie, muzikoterapie, perličková koupel, hiporelaxace).

Organizace Bazální stimulace

Používáme ji v rámci cíleného působení v multisenzorické místnosti Snoezelen nebo v kmenové třídě.

Personální zajištění

Techniky konceptu vyžadují kontinuální trénink a musí být především správně provedeny, abychom dosáhli terapeutického cíle. Proto mohou techniky aplikovat do péče jen absolventi certifikovaných kurzů Bazální stimulace. Naše škola má mnoho pedagogů proškolených v základním, nástavbovém a prohlubujícím kurzu Bazální stimulace.

Časové vymezení

Prvky bazální stimulace jsou zařazovány v průběhu celého vyučovacího procesu a při relaxačních technikách ve snoezelenu.

Oblasti Bazální stimulace:

Somatická

- správné polohování v pozici mumie nebo hnízda během odpočinkových či herních aktivit
- masáže relaxační a uvolňovací za poslechu relační hudby

K podpoře lepšího uvědomování si vlastního těla používáme frotýrování, stimulace materiály s různorodou strukturou povrchu – žínky, pletené, froté rukavice a dětské kojenecké oleje a krémy.

Vibrační, vestibulární

- vnímání vibrací z vodního lůžka, závěsného křesla, z vibračních podložek a ručních vibračních pomůcek

Taktilně-haptická

- seznamování a manipulace s různými povrhy a materiály, přírodninami (větvičky, tráva, květiny, hlína, písek, kamínky, plody, listy), kožešiny, hrubé materiály – drátěnky, orální, olfaktorické, optické.

Orální a olfaktorická oblast

- je stimulována např. masáží dle C. Moralese a ochutnávka pochutin či nápojů (cucací váčky, lízátka). Máme velkou zásobu aromatických olejů a koření, které žákům navozují pocity libosti, či nelibosti.

Auditivní stimulace

- poslech reprodikované relaxační hudby, zpěv a vyprávění pedagogů. S fyzickým vedením ruky hrají děti, žáci na rytmické nástroje a bubny, poslouchají Orffovy nástroje, vnímají hru na tělo s nástroji (Kalimba).

Optická oblast

– zrak je ve Snoezelenu stimulován prostřednictvím optických vláken, space projektoru, data projektoru, vodního válec, UV lampy a hvězdného koberce a hvězdného padáku.

Iniciální dotek

Bazální stimulace pracuje s dotekem a klade velký důraz na kvalitu doteku. Nečekané a necílené doteky u dětí/žáků se změnami v oblasti vnímání vyvolávají pocit nejistoty a strachu. Iniciální dotek dává jasně najevo, kdy začíná a kdy končí naše přítomnost a činnost u dítěte/žáka. Nevhodnější místa jsou: rameno, paže, ruka. Iniciální dotek také musíme podpořit verbálně (pozdravit, informovat o začátku úkonu apod.).

7.5.1 Logopedická podpora

na straně 207-216 upraveno (vloženo, odstraněno):

Je nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu žáků.

Logopedická podpora je poskytnuta těm žákům, kteří mají toto podpůrné opatření v Doporučení od školského poradenského zařízení. Zařazení žáků do konkrétní formy logopedické péče probíhá po konzultaci třídního učitele a logopeda s ohledem na individuální potřeby žáka a s ohledem na organizační možnosti školy.

Individuální logopedická péče

Individuální logopedická péče je součástí logopedické podpory. V rámci individuální logopedické péče pracuje ~~logoped~~ pedagog s žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami (pohybové, smyslové postižení, poruchy autistického spektra). Vždy vychází ze základní diagnózy, aktuálního zdravotního stavu a emocionálně - volního rozpoložení žáka. Plně respektuje verbální věk žáka a jeho individuální specifické potřeby. Je realizována individuální formou.

Cíl individuální logopedické péče:

- stimulace motoriky mluvidel
- prolomení komunikační bariéry u žáků
- změna, zmírnění či eliminování příčiny narušeného vývoje řeči u žáků
- péče o správný vývoj komunikace - verbální i neverbální - zavádění systémů alternativní a augmentativní komunikace
- terapie narušeného vývoje řeči — zaměřit terapii na žáka, rodinu a celé jeho nejbližší okolí
- pomáhat žákům poznávat své schopnosti a možnosti a učit se je využívat
- podněcovat žáky k myšlení na podkladě názoru (vizualizace)
- vedení žáků k vsestranné a účinné komunikaci
- učit žáky používat kompenzační strategie - včetně alternativní a augmentativní komunikace

Organizace a časová dotace logopedické péče:

Do individuální logopedické péče jsou žáci zařazeni na základě doporučení ~~speciálního pedagoga~~ logopeda třídního učitele a po dohodě se speciálním pedagogem – logopedem. Individuální logopedická péče probíhá v ~~pracovně speciálního pedagoga~~ – logopeda nebo kmenové třídě, ~~případně v pracovně speciálního pedagoga~~ – logopeda. Individuální logopedická péče probíhá v rámci časové dotace rozumové výchovy, týdenní časová dotace

pro jednotlivé žáky je upravena podle jejich speciálních vzdělávacích potřeb a zdravotního stavu a s ohledem na organizační možnosti školy, většinou činí maximálně 30 minut.

U žáků s autismem jsou respektovány zásady metodiky strukturovaného učení.

Struktura individuální logopedické péče:

Individuální logopedická péče prolíná celým výchovně - vzdělávacím procesem.

- stimulace a postupné prodlužování záměrné pozornosti
- vytváření a udržení očního kontaktu
- motivace dítěte
- posilování a proevičování orofacíální motoriky
- dechová a fonační cvičení
- rozvoj hrubé i jemné motoriky a motoriky mluvidel
- rozvíjení sluchové a zrakové percepce
- rozvíjení fonematického sluchu
- rozvíjení receptivní i expresivní složky řeči vazbou na konkréta
- rozvíjení pasivní i aktivní **slovní zásoby obsahové stránky mluvního projevu (AAK)** ~~vazbou na konkréta~~
- **komunikace s využitím alternativního komunikačního systému**
- proevičování rytmizace a adekvátnosti ~~vazbou na konkréta a jednoduché situaci obrázky~~
- artikulační evičení k vyvození a nácviku jednotlivých hlásek
- proevičování, fixace hlásek ve slabice, slově a větě dle obtížnosti
- hodnocení, odměna dítěte

~~Všichni žáci pracují na základě vypracovaného individuálního vzdělávacího plánu, jehož součástí jsou:~~

- cíle individuální logopedické péče — podpora správného vývoje řeči, terapie narušeného vývoje řeči, podpora duševního rozvoje žáka, podpora rozvoje celé osobnosti žáka, rozvíjení komunikativních dovedností z pohledu jednotlivých rovin — z pohledu roviny pragmatické (prosociální), z pohledu roviny gramatické (morfologicko-syntaktické), z pohledu roviny lexikální (lexikálně-sémantické), z pohledu roviny zvukové (foneticko-fonologické) nastavené konkrétně pro daného žáka podle jeho individuálních potřeb
- časové a obsahové rozvíjení individuální logopedické péče
- kompenzační a učební pomůcky
- metody a formy práce
- spolupráce se zákonnými zástupci

Obsah péče je zpracován v individuálním vzdělávacím plánu každého žáka. Součástí individuálního vzdělávacího plánu jsou:

- priority vzdělávání a dalšího rozvoje žáka
- cíle péče
- pedagogické postupy (metody a formy práce)
- používané učební materiály a pomůcky
- způsob hodnocení
- spolupráce se zákonnými zástupci
- časový a obsahový plán vzdělávání

Na vypracování individuálního vzdělávacího plánu se podílí logoped s třídním učitelem. Individuální vzdělávací plán vytváří třídní učitel ve spolupráci s logopedem. Obsah individuálního plánu je vždy konzultován s rodiči. Logopedická terapie v tak širokém smyslu

~~je realizována specifickými metodami ve specifických podmírkách naší školy a ve specifických situacích záměrného učení.~~

Hodnocení individuální logopedické péče

Žáci jsou hodnoceni prokazatelně (~~komunikační deník~~) **ve sdělníčku**, formou samolepicích obrázků a smajlíků, s pravidly ~~hodnocení jsou rodiče i žáci seznámeni~~. Žáci jsou hodnoceni podle jejich individuálních pokroků v souladu s hodnotícím rádem školy. Individuální logopedická péče je hodnocena v rámci rozumové výchovy.

Výchovné a vzdělávací strategie

Klíčové kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
Kompetence k učení	
Žák dle svých individuálních možností a schopností: - rozumí jednoduchým pojmem, znakům a symbolům a je schopen je užívat - pozná a rozlišuje základní piktogramy - napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti - používá učební pomůcky	Učitel: - vede žáky k osvojení základních pojmu vazbou na konkréta, vede žáky k aktivnímu používání známých symbolů a znaků - vede žáky k rozlišování základních prostředků alternativních komunikačních systémů a k jejich aktivnímu používání - vede žáky k napodobování předvedených pohybů mimických svalů, nápodobě artikulačních pohybů a postavení - vede žáka k vyjadřování v rámci svých schopností řečí těla, neverbálním způsobem doplněným hlasovou produkcí obměňovanou citem - umožňuje žákům aktivní používání učebních pomůcek k dechovým cvičením, k rytmizaci, k nápodobě, k výběru, manipulaci a k aktivnímu používání trojrozměrných a statických konkrét
Kompetence k řešení problémů	Výchovné a vzdělávací strategie
Žák dle svých individuálních možností a schopností: - řeší známé situace na základě nápodoby či opakování - chápe a plní jednoduché příkazy - orientuje se v okolním prostředí	Učitel: - vytváří podmínky pro řešení známých situací na základě opakování a nápodoby - vede žáky k požádání o pomoc v situaci, kterou neumí zvládnout samostatně - zadává žákům jednoduché pokyny a dbáme na jejich splnění - usiluje o to, aby se žáci orientovali ve známém prostředí s využíváním verbální i alternativní a augmentativní komunikace

<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v časovém režimu dne - překonává pocity strachu 	<ul style="list-style-type: none"> - umožňuje žákům orientovat se v čase s využitím názorných pomůcek (různé typy režimů dne) - vytváří podmínky pro překonávání pocitů strachu žáků z nových činností, předmětů a situací
Kompetence komunikativní Žák dle svých individuálních možností a schopností: <ul style="list-style-type: none"> - poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace - reaguje na své jméno - reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas - vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky - dokáže pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem 	Výchovné a vzdělávací strategie Učitel: <ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k rozpoznávání známých osob - vytváří podmínky pro využívání alternativních a augmentativních forem komunikace - podporuje žáky při dorozumívání a navazování přátelských vztahů s druhými osobami s využitím verbální komunikace i pomocí alternativních a augmentativních forem komunikace - naciňuje adekvátní reakci na oslovení a vede žáky k tomu, aby si pamatovali své jméno - rozvíjí receptivní složku řeči a vedeme žáky ke správným reakcím na jednoduché pokyny (verbální i neverbální) - snaží se žáky vést k vyjádření jejich postojů (souhlasu a nesouhlasu) - motivuje žáky ke komunikaci a k vyjádření jejich potřeb, pocitů a nálad verbálně nebo pomocí alternativních a augmentativních forem komunikace - vytváří situace k nácviku sociálních konvencí (pozdrav), dbáme na jejich dodržování
Kompetence sociální a personální Žák dle svých individuálních možností a schopností: <ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla - zná členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí - rozlišuje osoby různého pohlaví (chlápec - dívka, muž - žena) - navazuje kontakt 	Výchovné a vzdělávací strategie Učitel: <ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k uvědomování si své osoby prostřednictvím svého těla - vytváří podmínky pro poznání členů rodiny a osob z nejbližšího okolí žáků - vede žáky rozlišování osob různého pohlaví (chlápec – dívka) - podporuje navazování přátelských vztahů s druhými

a adekvátně se dorozumívá s okolím - spolupracuje se svými učiteli a spolužáky	osobami a dorozumívání s nimi adekvátním způsobem - posiluje schopnost tolerovat blízkost jiných lidí, být v kolektivu, navazovat sociální kontakt adekvátním způsobem a spolupracovat s ostatními - posiluje sociálně vhodné chování žáků a snaží se o eliminaci problémového chování
- chová se zdrženlivě k neznámým osobám	- posiluje pozitivní vztahy ke známým osobám a vede žáky k adekvátnímu chování k neznámým osobám (zdrženlivost)

Kompetence pracovní	Výchovné a vzdělávací strategie
Žák dle svých individuálních možností a schopností: - poznává a používá předměty denní potřeby - rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje	Učitel: - vede žáky k poznávání, rozlišování a používání předmětů denní potřeby - seznamuje žáky s předměty různé velikosti, tvaru, z různých materiálů a podporuje jejich účelnou manipulaci s těmito předměty

Komunikační a sociální dovednosti

Komunikační a sociální dovednosti jsou složkou logopedické podpory a jsou určeny **zejména pro žáky se závažným narušením komunikačních dovedností** a pro žáky s poruchou autistického spektra. Žáci s poruchou autistického spektra tvoří v rámci pedagogické intervence specifickou kategorii. V důsledku autistické poruchy je narušena zejména oblast komunikace, sociální chování, představivost a vnímání. Žáci v plné míře nerozumí tomu, co vidí, slyší a prožívají, jejich schopnost předvídat a plánovat události je velmi malá nebo téměř žádná.

Vzhledem ke speciálním vzdělávacím potřebám, stupni podpůrných opatření a případnému souběžnému postižení více vadami (smyslové postižení, tělesné postižení) je nezbytný individuální přístup. **Obsah péče je zpracován v individuálním vzdělávacím plánu každého žáka.**

Při práci s autistickými žáky je uplatňována **metodika strukturovaného učení**. ~~v průběhu celého vyučování, při všech činnostech~~. Metodika plně respektuje specifika poruchy a vychází z potřeb žáků. Základem je **strukturalizace prostoru a činností, vizuální podpora, komunikace s vizuální podporou, motivace**. Forma vizuální podpory je volena podle úrovně porozumění daného žáka. Úroveň porozumění je ovlivněna mírou autistické symptomaticky a stupněm mentální retardace. Strukturu a vizuální podporu od sebe nelze oddělit, protože se vzájemně doplňují a ovlivňují. Vytvoření struktury poskytuje žákovi pocit jistoty, umožňuje mu předvídat sled činností, lepší orientaci a podporuje rozvoj samostatnosti žáka. **Zásady metodiky strukturovaného učení jsou dodržovány všemi pedagogy**, kteří s těmito žáky pracují při všech činnostech a ve všech vyučovacích předmětech.

Cíl péče o žáky s autismem komunikačních a sociálních dovedností:

- zlepšení adaptability

- vytváření základních komunikačních dovedností s využíváním systémů augmentativní a alternativní komunikace
- rozvoj receptivní složky řeči
- navazování sociálních kontaktů adekvátním způsobem
- vytváření a upevňování vhodných způsobů chování
- orientace v prostoru
- orientace v čase (práce s režimem dne)
- nácvik výběru s vizuální oporou

Organizace a časová dotace

Komunikační a sociální dovednosti ~~metodicky~~ vede ~~pedagogem~~ **třídní učitel**, na realizaci se podílejí všichni vyučující žáka, protože ~~podpora žáků s poruchou autistického spektra~~ **rozvoj sociálních a komunikačních dovedností** je realizována v průběhu celého výchovně vzdělávacího procesu v prostorách kmenové třídy i při aktivitách mimo třídu, školu. Důležité je jednotné působení. ~~Zásady metodiky strukturovaného učení jsou dodržovány všemi pedagogy, kteří s těmito žáky pracují při všech činnostech a ve všech vyučovacích předmětech.~~

Vytváření strukturovaného prostředí

- **struktura prostoru na úrovni školy i třídy** - umožňuje předvídat plnění konkrétních činností na daném místě. Žáci mají vytvořena pracovní a relaxační místa, která využívají pro jednu určenou činnost. Místa jsou jednoznačně označena. Obdobně jsou zvýrazněna místa pro odkládání oděvů, bot. Ve školní jídelně žáci používají barevná prostírání, fotografiemi jsou označena místa pro odkládání jednotlivých druhů použitého nádobí.
- **struktura času** - je zajištěna vytvářením denních režimů, které zachycují sled jednotlivých činností v průběhu dne, které po sobě následují v ustáleném pořadí. Denní režimy jsou vytvářeny individuálně podle úrovně porozumění daného žáka od předmětových přes fotografické po obrázkové.
- **struktura činností** - znamená strukturované uspořádání úkolu tak, aby bylo zřejmé, jakým způsobem a jak dlouho bude žák pracovat. Doba trvání je dána počtem jednotlivých prvků nebo úloh. Uspořádání úkolu je dán typem strukturované úlohy – využíváme pravidlo systému práce zleva doprava a shora dolů. U činností, kde je žádoucí aktivita a samostatnost, jsou pro žáky vytvářena procesuální schémata, která zvizualizují dílčí kroky určité činnosti. Využívají se zejména při nácviku sebeobslužných dovedností.

Vizuální podpora

Vizuální podpora je nedílnou součástí strukturovaného prostředí, nelze je od sebe oddělit. Zvyšuje porozumění verbálním informacím. Forma vizuální podpory je volena individuálně podle úrovně porozumění daného žáka. U žáků vzdělávaných podle ŠVP Duhová pastelka II. díl se jedná zejména o úrovně - předmětová úroveň

- fotografie
- barevné obrázky
- **vizualizace prostoru** – uspořádání prostoru - označení míst barvami, fotografiemi
- **vizualizace času** - vytváření denních režimů na různých úrovních dle individuální úrovně
porozumění žáka, využívání pomůcek k vizualizaci času - budíky, přesýpací hodiny, kuchyňské minutky

- **vizualizace činností** – práce se strukturovanými úkoly, s procesuálními a pracovními schématy, případně s kódovanými úkoly

Motivace

Hraje klíčovou roli při práci se žáky s autismem. Protože žáci nemají vytvořeny vnitřní pobídky k plnění pracovních úkolů, je nutné najít jejich individuální motivy ke spolupráci při vyučování. Správně zvolenou motivací aktivizujeme žáka k činnosti, spolupráci a tím vytváříme pracovní návyky. Individuální systém odměnování je vytvářen pro každého žáka podle jeho individuálních potřeb.

Během plnění úkolů žák odměnu vidí, aby věděl, proč pracuje. Odměna následuje hned po splnění úkolu, odměnovány jsou pouze pozitivní projevy chování. Při práci s motivačním systémem je nutná důslednost.

Formy odměnování mohou být:

- materiální - oblíbené pochutiny, hračky, předměty
- činnostní - oblíbené aktivity, kdy čas k vykonávání této aktivity je vymezen
- sociální - slovní pochvala - většinou doprovází odměny předcházející, je důležité, aby jí žák rozuměl

Komunikace s vizuální podporou

~~Poruchy autistického spektra závažně ovlivňují oblast komunikace.~~ Porucha komunikace postihuje rovinu receptivní i expresivní, verbální i neverbální. V závislosti na mře postižení je rozvíjena komunikace ve všech komunikačních rovinách.

Tam, kde závažnost postižení verbální komunikaci neumožňuje, jsou využívány alternativní a augmentativní formy komunikace (výměnný obrázkový komunikační systém, obrázky, fotografie, předměty) podle individuální úrovně žáka. Při výběru správné formy komunikace je třeba volit takovou, aby žák dosáhl co nejvyšší formy samostatnosti.

Komunikace s vizuální podporou je založena na principu výměny komunikačního symbolu za konkrétní věc. Jakmile žák pochopí princip této výměny, pochopí základní princip komunikace – něco podám a něco za to dostanu, tedy že pomocí ní může dosáhnout toho, co chce. S rozvojem aktivní slovní zásoby jsou postupně pro žáky vytvářeny komunikační tabulky a komunikační deníky, pomocí kterých se učí vyjadřit svá přání a potřeby.

Vizuální podpora je potřebná i u žáků mluvících, kteří nerozumí obsahu slov, vyskytuje se u nich echolalické opakování a u žáků, kteří mají výrazné postižení ve schopnosti iniciovat nebo pokračovat v rozhovoru.

Vizuální podpora je vhodná i při nácviku pravidel chování, nácviku chápání společenských dějů a zvyků. Pro nácvik určitého chování ~~žáka s autismem~~ se využívá vizualizace pokynů. Použití karet s výrazným symbolem verbálního pokynu usnadní žákovi porozumění danému pokynu.

~~Učitelé školy spolupracují se speciálními pedagogy pro žáky s autismem ze školského poradenského zařízení, které je součástí školy.~~

Hodnocení

Komunikační a sociální dovednosti jsou hodnoceny v rámci rozumové výchovy v souladu s pravidly pro hodnocení žáků základní školy speciální.

Výchovné a vzdělávací strategie

Klíčové kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
Kompetence k učení	
Žák dle svých individuálních možností a schopností: - rozumí jednoduchým pojmem, znakům a symbolům a je schopen je užívat - pozná a rozlišuje základní piktogramy	Učitel: - vede žáky k osvojení základních pojmu a elementárních dovedností ve vazbě na konkrétní předměty a situace, vede žáky k aktivnímu používání známých symbolů a znaků - vede žáky k rozlišování základních prostředků alternativních komunikačních systémů a k jejich aktivnímu používání
Kompetence k řešení problémů	Výchovné a vzdělávací strategie
Žák dle svých individuálních možností a schopností: - řeší známé situace na základě nápodoby či opakování - chápe a plní jednoduché příkazy - orientuje se v okolním prostředí - orientuje se v časovém režimu dne - překonává pocity strachu	Učitel: - vytvářením modelových situací naciňuje s žáky řešení standardních situací - vytváří podmínky pro řešení známých situací na základě opakování a nápodoby - vede žáky k požádání o pomoc v situaci, kterou neumí zvládnout samostatně - zadává žákům jednoduché pokyny a dbá na jejich splnění - usiluje o to, aby se žáci orientovali ve známém prostředí (třída, škola) - vytváří pro žáky režimy dne podle úrovně jejich porozumění - vytváří podmínky pro překonávání pocitů strachu žáků z nových činností, předmětů a situací
Kompetence komunikativní	Výchovné a vzdělávací strategie
Žák dle svých individuálních možností a schopností: - poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace - reaguje na své jméno	Učitel: - vede žáky k rozpoznávání známých osob - podporuje žáky při dorozumívání a navazování přátelských vztahů s druhými osobami s využitím verbální komunikace i pomocí alternativních a augmentativních forem komunikace - naciňuje adekvátní reakci na oslovení a vede žáky k tomu, aby si pamatovali své jméno

<ul style="list-style-type: none"> - reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas - vyjadřuje své potřeby, pocity a náladu různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky - dokáže pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjí receptivní složku řeči a vede žáky ke správným reakcím na jednoduché pokyny - snaží se žáky vést k vyjádření jejich postojů (souhlasu a nesouhlasu) - motivuje žáky ke komunikaci a k vyjádření jejich potřeb, pocitů a nálad verbálně nebo pomocí alternativních a augmentativních forem komunikace - vytváří situace k nácviku sociálních konvencí (pozdrav), dbá na jejich dodržování
Kompetence sociální a personální Žák dle svých individuálních možností a schopností: <ul style="list-style-type: none"> - navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím - spolupracuje se svými učiteli a spolužáky 	Výchovné a vzdělávací strategie Učitel: <ul style="list-style-type: none"> - podporuje navazování přátelských vztahů s druhými osobami a dorozumívání s nimi adekvátním způsobem - posiluje schopnost tolerovat blízkost jiných lidí, být v kolektivu, navazovat sociální kontakt adekvátním způsobem a spolupracovat s ostatními - posiluje sociálně vhodné chování žáků a snaží se o eliminaci problémového chování
Kompetence pracovní Žák dle svých individuálních možností a schopností: <ul style="list-style-type: none"> - zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny - poznává a používá předměty denní potřeby 	Výchovné a vzdělávací strategie Učitel <ul style="list-style-type: none"> - vytváří procesuální schémata ke zvládání nejjednodušších sebeobslužných úkonů - vede žáky k poznávání, rozlišování a používání předmětů denní potřeby

Vloženo: strana 235,236

7.5.3.5 Perličková koupel

Jedná se o vodoléčebnou proceduru, kde se pomocí speciálního zařízení- roštu vytváří ve vodě perličky vzduchu s masážním efektem. K hlavním účinkům perličkové koupele patří relaxace, posílení obranyschopnosti organismu, zlepšení krevního oběhu, odstranění fyzického i psychického napětí.

Perličková koupel probíhá v dopoledních hodinách v prostorách školy podle stanoveného harmonogramu. Dle individuálních potřeb, se souhlasem zákonného zástupce a lékařským potvrzením, byli zařazeni žáci s tělesným a kombinovaným postižením.

7.5.3.6 Bazální stimulace

Charakteristika

Základní myšlenkou bazální stimulace je stimulovat dítě/žáka tak, aby vnímal/o vlastní tělo, okolní svět a následně pak navázal/o komunikaci. Cílem této terapie je zprostředkovat dětem vjemy z nejbližšího okolí.

Prvky bazální stimulace kombinujeme s celou řadou dalších podpůrných a stimulačních technik zaměřených na psychomotorický rozvoj dětí a žáků (prvky míčkování, canisterapie, muzikoterapie, perličková koupel, hiporelaxace).

Organizace Bazální stimulace

Používáme ji v rámci cíleného působení v multisenzorické místnosti Snoezelen nebo v kmenové třídě.

Personální zajištění

Techniky konceptu vyžadují kontinuální trénink a musí být především správně provedeny, abychom dosáhli terapeutického cíle. Proto mohou techniky aplikovat do péče jen absolventi certifikovaných kurzů Bazální stimulace. Naše škola má mnoho pedagogů proškolených v základním, nástavbovém a prohlubujícím kurzu Bazální stimulace.

Časové vymezení

Prvky bazální stimulace jsou zařazovány v průběhu celého vyučovacího procesu a při relaxačních technikách ve snoezelen místnosti.

Oblasti Bazální stimulace:

Somatická

- správné polohování v pozici mumie nebo hnízda během odpočinkových či herních aktivit
- masáže relaxační a uvolňovací za poslechu relační hudby

K podpoře lepšího uvědomování si vlastního těla používáme frotýrování, stimulace materiály s různorodou strukturou povrchu – žínky, pletené, froté rukavice a dětské kojenecké oleje a krémy.

Vibrační, vestibulární

- vnímání vibrací z vodního lůžka, závěsného křesla, z vibračních podložek a ručních vibračních pomůcek

Taktilně-haptická

- seznamování a manipulace s různými povrhy a materiály, přírodninami (větvičky, tráva, květiny, hlína, písek, kamínky, plody, listy), kožešiny, hrubé materiály – drátěnky, orální, olfaktorické, optické.

Orální a olfaktorická oblast

- je stimulována např. masáží dle C. Moralese a ochutnávka pochutin či nápojů (cucací váčky, lízátka). Máme velkou zásobu aromatických olejů a koření, které žákům navozují pocity libosti, či nelibosti.

Auditivní stimulace

- poslech reprodukované relaxační hudby, zpěv a vyprávění pedagogů. S fyzickým vedením

ruký hrají děti, žáci na rytmické nástroje a bubny, poslouchají Orffovy nástroje, vnímají hru na tělo s nástroji (Kalimba).

Optická oblast

– zrak je ve Snoezelenu stimulován prostřednictvím optických vláken, space projektoru, data projektoru, vodního válec, UV lampy a hvězdného koberce a hvězdného padáku.

Iniciální dotek

Bazální stimulace pracuje s dotekem a klade velký důraz na kvalitu doteku. Nečekané a necílené doteky u dětí/žáků se změnami v oblasti vnímání vyvolávají pocit nejistoty a strachu. Iniciální dotek dává jasně najevo, kdy začíná a kdy končí naše přítomnost a činnost u dítěte/žáka. Nevhodnější místa jsou: rameno, paže, ruka. Iniciální dotek také musíme podpořit verbálně (pozdravit, informovat o začátku úkonu apod.).

11. 3 Hodnocení žáků při distanční výuce

Vloženo: Strana 298,299

Při distanční výuce probíhá hodnocení **formativní** (průběžné hodnocení slovním popisem toho, co se žákovi podařilo, v čem byl úspěšný), **sumativní** (hodnocení výsledku práce slovním opisem nebo symbolem, informace o tom, co žák zvládl za určité období). Žáci jsou vedeni k **sebehodnocení** formou přiměřenou jejich schopnostem a dovednostem. I v období distanční výuky škola dodržuje nastavená Pravidla pro hodnocení v ZŠ speciální.

Podklady pro hodnocení v období distanční výuky učitel získává hodnocením spolupráce žáka v průběhu online vyučování, vyhodnocením splněných aktivit off-line vyučování – při hodnocení těchto aktivit učitel využívá podklady od rodičů (záznamové hodnotící archy s komentářem rodičů, fotografie, videa).

Kritéria hodnocení:

- pravidelné zapojení (účast) žáka při online výuce (ve spolupráci s rodičem)
- plnění zadaných aktivit off-line výuky (ve spolupráci s rodičem)
- snaha, zájem, spolupráce s vyučujícím
- vypracované pracovní materiály z distančního vzdělávání (portfolio žáka)

Formy hodnocení

- slovní hodnocení žáka učitelem v průběhu zapojení do online výuky – povzbuzení a motivace ke spolupráci, dokončení činnosti
- výsledek práce v období distanční výuky učitel hodnotí slovně podle nastavených kritérií v Pravidlech pro hodnocení v ZŠ speciální, je součástí hodnocení za dané období školního roku
- pro sebehodnocení žáci využívají symboly smajlíků

Základní škola speciální důrazně upozorňuje na fakt, že pořizování, sdílení a další šíření nahrávek a jiných audiovizuálních záznamů získaných v souvislosti s probíhající on-line výukou je zakázáno. Upozorňuje na skutečnost, že zachycení a rozšiřování podoby člověka je možné jen s jeho svolením a takové svolení ze strany jednotlivých vyučujících nebylo uděleno. Osobnost člověka, jeho podoba, stejně jako jeho vážnost, důstojnost a projevy osobní povahy požívají ochrany dle občanského zákoníku (oddíl 6 Osobnost člověka).

Porušování tohoto zákazu může být vyhodnoceno jako neoprávněný zásah do osobnosti člověka